

Formidlingsplan

2021 - 2024

Varanger museum IKS

Pr. 09.04.2021

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Mål.....	4
3. Hvordan oppnå målene	5
4. Status	6
4.1 Mål for planperioden	7
5. Formidlingssamarbeid mellom avdelingene.....	9
6. Målgrupper	9
7. Formidlingsarenaer	10
7.1 Lokaler.....	10
7.2 Andre arenaer.....	10
7.3 Hjemmeside og sosiale medier.....	10
7.4 Digital tilgjengeliggjøring og digital formidling.....	11
7.5 Mediestrategi	11
8. Lokale samarbeidspartnere	12
9. DKS	12
10. Priser og åpningstider	12
10.1 Pris	12
10.2 Åpningstider.....	13

1. Innledning

Varanger museum består av tre avdelinger som skal formidle lokal historie, samt hvert sitt spesielle fagområde; pomor- og partisanhistorie i Vardø, kvensk/norskfinsk historie i Vadsø og den mangfoldige grensehistorien i Sør-Varanger. Som en samlet enhet skal Varanger museum binde de ulike fagområder sammen med et felles mål for museets formidling. Hver avdeling har i tillegg egne formidlingsplaner.

Formidling er en av museets hovedoppgaver, og baserer seg på de andre 3 F-ene i Varanger museum; forskning, fornying og forvaltning. Formidling ved Varanger museum er et felles ansvar som skal bygge på museets samlinger, bygninger, utstillinger, forskning, ansvarsområder og prosjekter.

Museet skal nå publikum med kunnskap og opplevelser og være tilgjengelig for alle. Det innebærer målrettet tilrettelegging for ulike grupper og aktuell formidling som fremmer kritisk refleksjon og skapende innsikt.

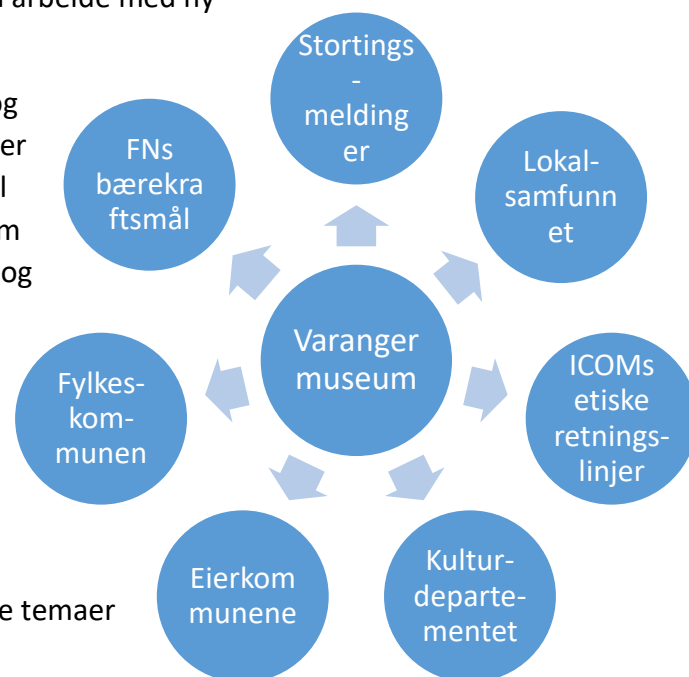
Formidling skal skje både som lavterskeltilbud og mer fagspesifikt tilbud.

Vi skal ikke bare formidle historien, men også arbeide med ny dokumentasjon og formidling av samtiden.

Som museum er det mange som stiller krav og har forventninger til vår formidling. Vår jobb er å levere formidling av god kvalitet i forhold til vårt samfunnsoppdrag og de forventninger som stilles til oss - innenfor de rammebetingelser og ressurser vi til enhver tid har til rådighet.

Som samfunnsaktør ønsker vi å

- være en kulturfaktor i Norges nordøstligste område og utvikle samarbeidet med nabolandene.
- ha en faglig fri rolle med et kritisk blikk.
- kaste nytt lys over historien ved å sette kjente temaer inn i nye sammenhenger.
- sette fokus på aktuelle ting som skjer i Varangerområdet.
- være aktuelle med utstillinger innenfor og på tvers av våre fagområder.

2. Mål

Vi vil skape entusiasme for vår felles kulturarv gjennom å formidle innsikt i hvordan Varanger er knyttet sammen med resten av verden, gjennom historiske begivenheter og hverdagens aktiviteter.

Vi skal øke kunnskapen om Varangers mangfoldige og flerkulturelle historie og samtid, gjennom å knytte historien til samtiden for en større forståelse av dagens Varanger. Herunder kvensk/norskfinsk, samisk, russisk, andre lokale minoriteter og nyere innvandrere, i tillegg til det norske. Særlig viktig er å øke kunnskap om utfordringene som dagens samfunn står overfor og hvordan museet kan bidra til å oppfylle Agenda 2030 FNs bærekraftsmål, verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og løse klimautfordringene.

Vi vil speile samfunnet som museene er en del av og ta en aktiv rolle i det moderne demokratiet. Vi skal løfte blikket og fremme mangfold og inkludering ved å se både fortid og samtid fra ulike perspektiver.

Vi skal motvirke rasisme ved å fremme kunnskap og inkluderende holdninger.

Vi skal få frem flere stemmer og innenfraperspektiver, og være bevisst på ikke å videreføre det tradisjonelle majoritetsperspektivet som forskningsinstitusjoner, inkludert museene, tidligere har vært en del av når det gjelder fremstilling av urfolk- og minoriteter. Dette er et felles ansvar mellom skoler, museer, forskningsinstitusjoner og myndigheter, - og hver enkelt. Det er viktig for vår forståelse av hverandre og folks selvforståelse.

Vi har som mål å utfordre og overraske gjennom bevisst formidle og problematisere omstridte og uventede tema, og trekke de store historiske linjene og se historien i samtidens kontekst. Vi skal bevisstgjøre vårt publikum om at enhver framstilling av fortiden er en tolkning, og oppfordre publikum til å reflektere over dette, til kildekritikk og hva som er faktabasert kunnskap. Vi skal også formidle kunnskap om ubehagelige tema, som fornorskningsspolitikk og traumatisk kulturarv. Disse er viktige å få frem, samtidig skal vi ikke ha et ensidig problemfokus.

Vi skal være tilgjengelige og aktuelle for både lokalbefolkningen og tilreisende og et attraktivt sted for turister å besøke når de er i området.

Vi skal ivareta vårt samfunnsoppdrag fastsatt av Kulturdepartementet.

Vi skal ha et godt og relevant tilbud til barnehager og i den kulturelle skolesekken.

Vi skal være synlige i media og på internett.

Vi har som mål å øke besøkstallet, særlig av barn og unge, gjennom å gi opplevelser, utvikle nye utstillinger og anvende samlingene som museet til enhver tid forvalter.

Vi vil ha et gjennomgående fokus på bærekraft i alt formidlingsarbeid.

Vi vil fremme eierskap og styrke identitet til historien og lokalsamfunnet, sosial bevissthet, og samfunnsengasjement hos både yngre og eldre gjester. Dette innebærer å forstå lokale identitetsmarkører.

Vi skal ha tilbud for ulike målgrupper, derunder pensjonister og eldre gjennom Den kulturelle spaserstokken, når dette er på plass i kommunene.

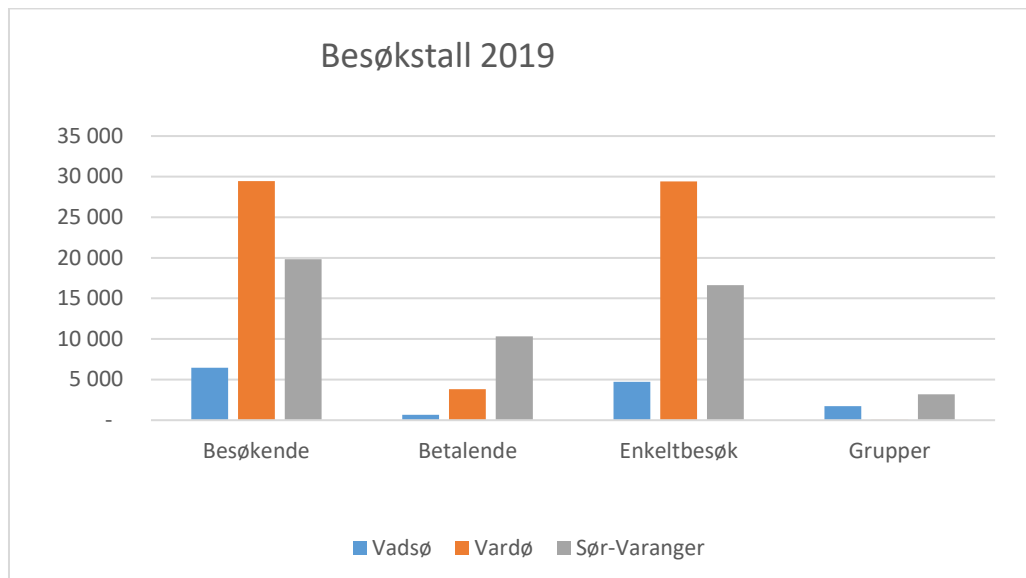
3. Hvordan oppnå målene

- Arbeide med utstillinger som trenger oppdatering/fornyelse.
- Utvikle nye utstillinger.
- Lage aktuelle «spontane» utstillinger fysisk og/eller på nett basert på det man allerede arbeider med, i samarbeid med samlingsarbeid/forskning.
- Implementere ICOMs resolusjon *On Sustainability and the implementation of Agenda 2030*.
- Ha god kontakt og dialog med skoler, barnehager og SFO, og et godt tilbud til disse.
- Videreføre tilbud innen Den kulturelle skolesekken og Den kulturelle spaserstokken.
- Ha faste arrangementer gjennom året, tilpasset hver avdelings årshjul, der vi formidler eget stoff eller inviterer andre til å formidle relevante tema, som den internasjonale museumsdagen 18. mai.
- Samarbeide med de samiske museene.
- Samarbeide med lokale lag og foreninger.
- Samarbeide med turistnæringen og lokalt reiseliv om tilbud til turister.
- Samarbeide om arrangementer.
- Foredrag og omvisninger.
- Deltakelse i museumsnettverk.
- Utvikle prosjekter for alle tre avdelinger rundt fellestemaer.
- Bidra i publikasjoner og utvikle felles publikasjoner fra Varanger museum.
- Være faglig oppdatert.
- Være i dialog med publikum.
- Alle ansatte har ansvar for å formidle egen kunnskap.
- Tilgjengeliggjøring av samlingene for publikum.
- Bruke hele bredden av samlingene aktivt i formidlingen.
- Styrke vår markedsføring med tilførsel av økonomiske midler og faglig kompetanse.
- Sikre at våre tilbud når publikum uavhengig av deres ressurser og sosioøkonomisk status, med tilrettelegging og tilgjengeliggjøring for alle grupper, jmf. bærekraftmålet om utjevning av sosial ulikhet og ICOMs etiske retningslinjer.

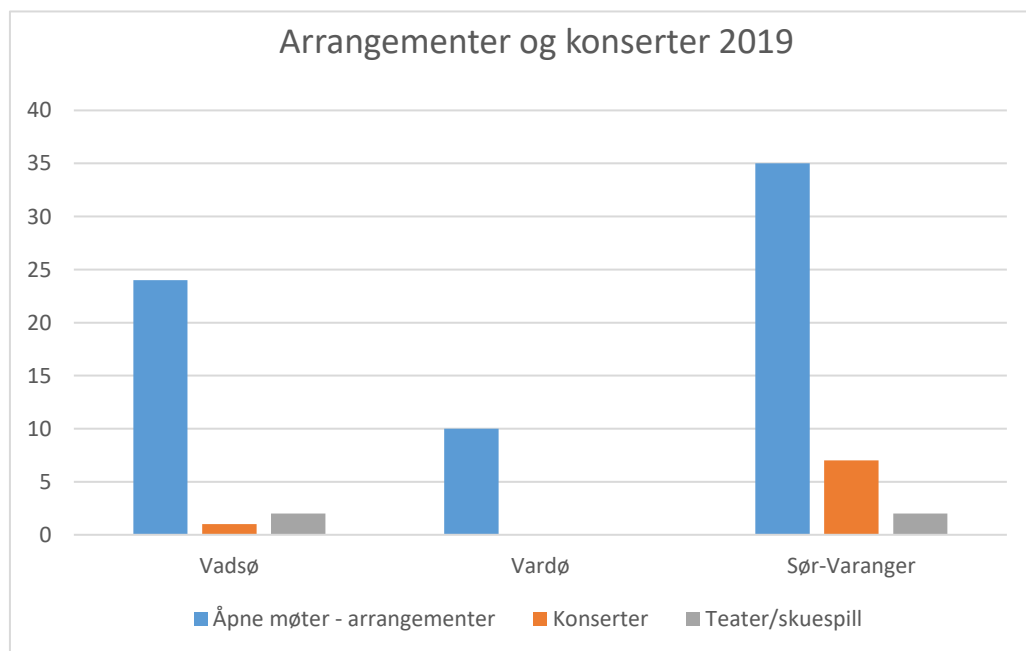
4. Status

I 2019 hadde Varanger museum 55 739 besøkende, herav 26,6 % betalende gjester. Av disse sto avdelingen i Sør-Varanger for 68 % av de betalende gjestene.

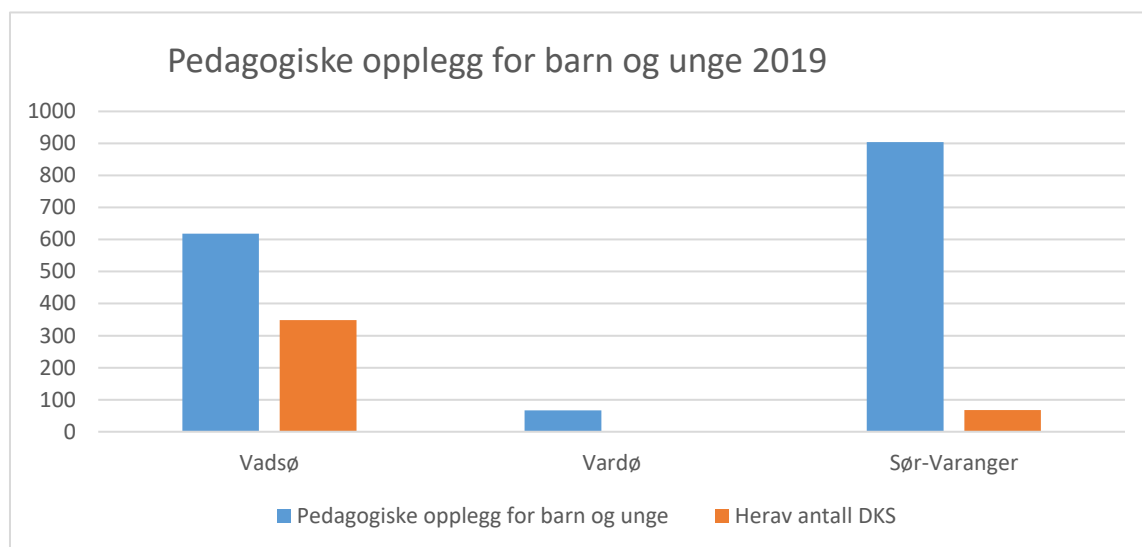
50 811 gjester kom som enkeltbesøk, mens 4 928, dvs. 9 % kom i grupper.

Museet hadde i 2019 et tilbud på i alt 69 åpne møter og arrangementer, av disse var 35 i Sør-Varanger, 24 i Vadsø og 10 i Vardø. Det ble arrangert 7 konserter i Sør-Varanger og 1 i Vadsø, totalt 8 konserter. Det ble satt opp i alt 8 teater/skuespill med 4 hver i Sør-Varanger og Vadsø.

I 2019 produserte museet pedagogiske opplegg for 1589 barn og unge, herav 618 i Vadsø, 67 i Vardø og 904 i Sør-Varanger.

4.1 Mål for planperioden

Besøkstall

På grunn av situasjonen med covid-19 forventes det ikke økning i samlet besøkstall for 2021, men vi forventer at det stiger igjen fra 2022-2024, forutsatt at ting normaliseres igjen.

MÅLTALL BESØKENDE 2021-2024	2019	2021	2022	2023	2024	%-endring fra 2019 til 2024
Sør-Varanger	19 825	9 913	13 878	19 825	21 808	10%
Vadsø	6 466	5 000	7 000	8 500	10 000	55%
Vardø	29 448	30 000	30 000	30 000	30 000	2%
SUM	55 739	44 913	50 878	58 325	61 808	11%

Sør-Varanger: Forventet besøkstall er 58000p i løpet av 2021-2024, som består av 50% av 2019 tallet i 2021, 70% av 2019 tallet i 2022, 100% av 2019 tallet i 2023 og 110% av 2019 tallet i 2024.

Vadsø: Forventet besøkstall er 30 500 i løpet av 2021-2024. Høsten 2021 står ny museumsbygning klar og vi forventer at dette sammen med andre tiltak vil føre til økt besøk i perioden.

Vardø: I Vardø har ikke covid-19 ført til en nedgang i besøkstall og forventet besøkstall i planperioden er årlig det samme som for eller med en liten økning fra 2019, dvs. ca 30 000 besøkende i året.

Utvikling i betalende gjester

2019	Sør-Varanger	Vadsø	Vardø	SUM
Besøkende	19 825	6 466	29 448	55 739
Betalende	10 309	675	3 816	14 800
% betalende gjester	52%	10%	13%	27%

MÅLTALL BETALENDE BESØKENDE 2021-2024	2019	2021	2022	2023	2024	%-endring fra 2019 til 2024
Sør-Varanger	10 309	5 154	7 216	10 309	11 340	11%
Vadsø	675	1 000	2 100	3 400	5 000	640%
Vardø	3 816	4 000	4 000	4 500	5 000	18%
SUM	14 800	10 154	13 316	18 209	21 340	44%

MÅLTALL 2024	Sør-Varanger	Vadsø	Vardø	SUM
Besøkende	21 808	10 000	30 000	61 808
Betalende	11 340	5 000	5 000	21 340
% betalende gjester	52%	50%	17%	35%

Sør-Varanger: Forventet antall betalende følger samme prosentutvikling som totalt besøkende. Det vil si at i 2021 forventer vi halvparten så mange som i 2019, 2022 forventer vi 70 % av antall betalende besøkende fra 2019, i 2023 like mange som i 2019, og i 2024 10% flere betalende besøkende.

Vadsø: Forventet at andelen betalende besøkende av totalt besøkstall vil øke med 10 % hvert år fra 2021, slik at prosentandelen av betalende besøkende av totalt antall besøkende vil være på ca. 50 % i 2024.

Vardø: Det er forventet at antall betalende besøkende vil øke med ca. 18% i perioden.

Arrangement.

Når det gjelder arrangement, vil dette også påvirkes av utviklingen av pandemien. Vi forventer å gå ned i antall gjennomføringer av arrangementer i 2021, for så å komme tilbake til normal fra 2022. Deretter vil vi kunne øke tallet noe. Det er familiearrangementer

coronasituasjonen går mest ut over pr nå, og markeder og barneaktiviteter med veiledning. Vi vil muligens måtte prøve å ha flere utendørsarrangementer hvis det går.

Pedagogiske opplegg.

Alle aktiviteter med fysisk veiledning vanskeliggjøres pga smittevern. Vi må ha mindre elevgrupper inne. DKS går som normalt for Sør-Varanger sin del, med noen justeringer. Flere uteaktiviteter.

5. Formidlingssamarbeid mellom avdelingene

Avdelingene skal samarbeide om:

- Å utvikle vår felles hjemmeside.
- Brosjyrer.
- Utvikling av utstillinger som vises på alle avdelinger.
- Utvikle formidlingsopplegg til mulige felles utstillinger.
- Ta inn vandretstillinger som vises på alle avdelinger.
- Koordinerte opplegg/arrangementer, for eksempel Kulturminnedagen^e.
- Den kulturelle skolesekken – se på muligheten for samarbeid om tilbud.
- Kompetansedeling gjennom å oppdatere hverandre når vi har vært på kurs, konferanser og ellers fått nye impulser hver for oss.
- Formidlingsforum.
- Styrke basiskompetanse hos alle ansatte innen de ulike fokusområdene til Varanger museum.
- Heve kunnskapen om systemer museet bruker til registrering og gjenfinning, som f.eks. Primus og ASTA.
- Utvikle og samarbeide om arkivpedagogiske opplegg.
- Designmanual og felles profil.
- Felles markedsføring
- Videreutvikle felles nettbutikk for alle avdelinger

6. Målgrupper

Varanger museum skal nå ut til mange ulike målgrupper med sin formidling. Satsningen på målgrupper vil variere med årstidene. I løpet av skoleåret er skoleklasser og barnehager prioriterte grupper, mens turismen er høyt prioritert i sommersesongen. Lokalbefolkningen er gjennom hele året en viktig målgruppe. Det er et mål å være synlig, aktuell og tilgjengelig for følgende hovedgrupper:

- Skoler, SFO og barnehager – både gjennom den kulturelle skolesekken og generelt.
- Lokalbefolkning - spesielt gjennom utstillinger og andre arrangementer.

- Turister og tilreisende
- Næringslivet – i form av utleie av lokale, kulturelle innslag, foredrag og lignende
- Grupper i lokalsamfunnet som eldre i institusjon, pensjonister, foreldre i permisjon, lag og foreninger, bosatte flyktninger.
- Studenter og forskere

7. Formidlingsarenaer

7.1 Lokaler

Museets egne lokaler er en naturlig arena for formidling, vi disponerer også uteområder som er godt egnede formidlingsarenaer. Formidling strekker seg likevel ut over dette, i form av synlighet og tilstedeværelse på skoler og andre institusjoner, i det offentlige rom, og på internett og i andre medier. På denne måten vil man kunne nå ut til de som av ulike årsaker vanligvis ikke bruker museet.

Museet har mange ulike anlegg og bygninger som muliggjør mangfoldig formidling. Gjennom arrangementer der kan man øke kunnskapen og bevisstheten om museet hos lokalbefolkningen og samtidig gi et mer variert og interessant tilbud.

7.2 Andre arenaer

Utenfor museet kan formidling skje

- På skolene og andre institusjoner
- I aktuelle friluftsområder, kulturlandskap eller bymiljø
- Deltakelse på seminarer/konferanser
- Museets uteområder

7.3 Hjemmeside og sosiale medier

Museet har nedsatt en gruppe på tvers av avdelingene, som formidlerne er en del av. Gruppen er i gang med en fornying av vår felles hjemmeside. Målet er å gjøre den mer oversiktlig og brukervennlig både for oss som skal oppdatere den og brukere av nettsiden. Den skal ha universell utforming og skal være anvendelig både for lokalt publikum, turister, elever og lærere, og for de som ikke gjør seg fysiske besøk. Målet er likevel at en økende del av museets gjester framover er de som også besøker sida. Gjennom ryddig informasjon, bilder og jevnlig oppdatering kan vi få til at de som er inne på sida også kommer tilbake. Gjennom fokus på faglige tekster, gode bilder, presentasjon av museet, og lærerik underholdning vil vi jobbe for at hjemmesida har et innhold av generelt høy kvalitet. Slik kan hjemmesiden bli en kunnskapsbase for studenter, skoleelever og andre interesserte. Et sted å hente faglig stoff, og få tips til relevant litteratur og lenker videre på nettet. På sikt vil vi ha flere språk på hjemmesiden, men engelsk er prioritert i denne planperioden.

Direktør er ansvarlig redaktør. Ved siden av formidlere, har faglige ansatte/avdelingsleder ansvar for oppfølging av hjemmesida. Formidlere gjør den

daglige oppdateringen, men er avhengig av stoff fra de øvrige ansatte med hensyn til eksempelvis nyheter og fagartikler.

Siden gode bilder er viktig, har det vært leid inn fotograf som har fotografert alle avdelinger med tanke på markedsføring både på hjemmesida (og til andre typer produkter, som postkort og brosjyremateriell). Vi bruker fotograf i størst mulig grad for god kvalitet på fotoene.

I tillegg til hjemmesida gjør en aktiv bruk av internett museet kjent for flere. Sosiale forum som Facebook, Instagram, YouTube og Twitter er tatt i bruk i ulike grader ved avdelingene for å markedsføre museet. Podcast som medium er også tatt i bruk og kan være svært aktuelt å jobbe videre med for å formidle aktuelle tema der dette egner seg. På denne måten får vi ekstra oppmerksomhet om utstillinger, aktiviteter og arrangementer med tanke på å trekke flere gjester. Et mål her vil være å utvide antallet «følgere» på de sosiale mediene avdelingene velger å bruke.

Wikipedia, Askeladden, Trip Advisor, Google og andre eksterne kilder til informasjon om museet holdes oppdatert. Alle (fag)ansatte har ansvar for oppdatering.

7.4 Digital tilgjengeliggjøring og digital formidling

Varanger museum ønsker å drive formidling langt ut over museets fysiske rekkevidde, nå fram også til de som ikke oppsøker oss direkte, til nye målgrupper og på denne måten utvide vårt publikum.

Ved bruk av digitale medier skal vi formidle temaer om våre bygninger, samlinger, arkiv, foto og gjenstander. Digital formidling er et område som bør vektlegges i museets utstillinger.

Det er en prioritert oppgave for museet å publisere bilder og informasjon om gjenstander og foto på Digitalt museum. Arkivmateriale publiseres på digitalarkivet.

Mens tilgjengeliggjøring handler om å gi tilgang til materialet og gjenstandene i museene, er formidling å aktivt tilpasse innhold, form, budskap, valg av kanaler med mer til definerte målgrupper.

Digital formidling handler om å være synlige på internett, som gjennom en interessant hjemmeside og aktiv deltakelse på sosiale medier. Vi skal se på muligheten til å få utviklet en app for mobil for formidling i utstillinger og på ubetjente anlegg.

7.5 Mediestrategi

Synlighet i media gjør flere oppmerksomme på den jobben museet gjør og bidrar til. Museet skal utarbeide en mediestrategi som har som mål å øke vår synlighet i ulike medier. Behovet for kursing må vurderes for de som skal jobbe med dette.

8. Lokale samarbeidspartnere

- Lokalt reiseliv:
 - Knytte oss til bedrifter som driver lokalt med reiseliv og turisme
 - Delta i lokale reiselivsorganisasjoner som aktive medlemmer.
 - Være synlige i brosjyrer, hefter og på nettet som utgis i regi av reiselivsorganisasjoner som Varanger Arctic Norway, Visit Kirkenes og Visit Varanger
- Samarbeid med lag og foreninger som Fortidsminneforeningen, lokale husflidslag, næringsforeninger m. fl.
- Samarbeid med lokale historielag og bibliotek
- Samarbeid med eierkommunene og fylkeskommunen

9. DKS

Den kulturelle skolesekken er en nasjonal satsing som skal bidra til at elever i skolen får møte profesjonell kunst og kultur. Varanger museum har som mål å gi et bredt og godt kulturarv-tilbud til skolene i den kulturelle skolesekken.

Dagens skoleopplegg i DKS inkluderer for alle avdelingene besøk i faste og temporære utstillinger med tilrettelagte omvisninger, besøk på museets ulike anlegg, og egne arrangementer som for eksempel den årlige Kvenuka i Vadsø. I Sør-Varanger ble DKS-tilbudet «Nybyggerliv på Bjørklund gård» etablert høsten 2013, som et fast årlig tilbud til femtetrinnet. I Vardø har man undervisningstilbud med gitte tema skolen kan velge i, samt baking og formingsaktiviteter knyttet til ulike årstider.

DKS er et område som er en fast del av avdelingenes årsplaner, som jobbes med og utvikles innenfor sine faglige innfallsvinkler. Alle avdelingene får et fast tilskudd fra DKS i forbindelse med faste opplegg.

Det er uavhengig av DKS gratis for alle skoleelever å bruke museet og alle skoleklasser som ønsker det har muligheten til å besøke museet. Det samme gjelder barnehager.

10. Priser og åpningstider

10.1 Pris

Inngangsbillettene er på samme nivå ved alle avdelinger, dvs. Grenselandsmuseet, Strand internat, Pomormuseet, Tuomainengården og Esbensengården. Prisen er

- Voksne kr 100,-
- Honnør/student/vernepliktig kr 80,-
- Barn under 16 år gratis
- Grupper på 10 personer eller mer kr 80,-
- Skoleklasser og barnehager gratis
- Fellesbillett med varighet 72 timer kr 150,-
- Årskort felles, med adgang til alle museene i Varanger museum IKS kr 500,-

- Årskort lokalt, med adgang til alle anleggene i kommunen kr 200,-

Det er gratis adgang til

- Steilneset minnested
- Vadsøya kulturpark

10.2 Åpningstider

Grenselandsmuseet

Mandag-søndag kl. 09-15

20.06.-20.08. kl. 09-17

Pomormuseet

22.06.-16.08. Mandag – søndag 12.00 – 17.00

Steilneset

Åpent hele året, hele døgnet, ubetjent

Vadsø museum - Ruija kvenmuseum, Grensen 1

Planlagt åpningstid for publikum er 26. august 2021

Strand internat

Sommeråpent i 5-6 uker hvert år

Labahågården og Lassigården:

Sommeråpent i samarbeid private aktører, og åpent i regi av museet.

Følgende anlegg er vinterstengt:

- Strand internat. Åpnes på forespørsel.
- Pomormuseet. Hurtigruteåpent fra 1. april. Åpnes ellers på forespørsel.
- Kjeldsenbruket. Åpent i sommersesongen.

Følgende anlegg i Vadsø er i 2020 stengt pga. ombygging

- Esbensengården, åpner august 2021.
- Tuomainengården, åpner juni 2021.
- Vadsø museum - Ruija kvenmuseum, Grensen 1, åpner august 2021
- Luftskip og båter på hurtigrutekaia, åpner med oppdatert utstilling til jubileet i mai 2026.